

A בס"ד
Intro

Today we will Be"H learn דף לב of קידושין.
Some of the topics we will learn about include:

כבוד ומורא
The basic requirements of honoring and fearing one's parents;

כיבוד משל מי
Whether a child also has to bear the cost of feeding and clothing his parents;

פדיית מעשר שני
Anyone can redeem מעשר שני; however, when the owner redeems it he must add a fifth of its value.

אביו עובר על דברי תורה
How to inform one's parent that they are transgressing a Torah law;

A

כבוד ומורא

כיבוד
משל מי

פדיית
מעשר שני

אביו עובר
על דברי תורה

B מצוה לעשות
Whether מצוה לעשות takes precedence to other Mitzvos;

מחל על כבודו
Whether a parent, a Rebbe, the Nasi, or the king may forgo the honor that is due them;

זקן ושיבה
The obligation to stand before elders and sages, and whether this includes זקן ושיבה, an ignorant elder, and יניק וחכמים, a young sage.

B

מצוה לעשות

מחל על כבודו

זקן ושיבה

1 So let's review...

Having discussed the importance of the Mitzvah of כיבוד ואם, the Gemara now delineates the basic requirements of מורא and כבוד:

מורא

The obligation to fear and revere one's parents includes

לא עומד במקומו ולא יושב במקומו

Not to stand or sit in their regular place;

ולא סותר את דבריו

Not to contradict them; and

ולא מכריעו

Not to decide a dispute between his parent and someone else.

And

כיבוד

The obligation to honor one's parents includes:

מאכיל ומשקה

to feed them;

מלביש ומכסה

to clothe them; and to transport them wherever necessary.

1

כיבוד אב ואם

The requirements of מורא and כבוד

מורא:

ולא יושב
במקומו

Not to sit
in their regular place

לא עומד
במקומו

Not to stand
in their regular place

ולא
מכריעו

Not to decide a dispute
between his parent
and someone else

ולא סותר
את דבריו

Not to contradict them

כיבוד:

מכניס
ומוציא

To transport them
wherever necessary

מלביש
ומכסה

To clothe them

מאכיל
ומשקה

To feed them

2

The Gemara discusses whether this Mitzvah also involves a financial obligation:

משל מי

Whose funds are used to pay for the parent's needs?

רב יהודה אמר

משל בן

The son's funds;

רב נתן בר אושיעא אמר

משל אב

The father's funds;

2

Financial obligation:

משל מי?

Whose funds are used
to pay for the parent's needs?

רב נתן בר אושיעא אמר:

משל אב

The father's funds

רב יהודה אמר:

משל בן

The son's funds

3 The Gemara tries to bring several proofs:
 1.
 The Pasuk says
 כבד את אביך ואת אמך
 And
 כבד את ה' מהונך
 And a ברייתא compares their Halachos:
 מה להלן בחסרון כים
 אף כאן בחסרון כים
 Both require expenditures, indicating that a parent is supported בן משל בן?

The Gemara answers that this may refer to
 ביטול מלאכה
 His loss of income while he cares for his parents;

4 2.
 The Gemara cites a ברייתא:
 ב' אחים
 שני שותפין
 האב ובנו
 הרב ותלמידו
 Any two people who care for each other's needs, including a father and son;
 פודין זה לזה מעשר שני
 They may redeem each other's שני מעשר, and are not required to add a fifth that an owner does when he redeems his own מעשר. Similarly,
 ומאכילין זה לזה מעשר עני
 They may give each other their מעשר עני if they are poor.
 Now, if a son must support his father from his own resources,
 נמצא זה פורע חובו משל עניים
 He is using מעשר עני to pay his personal obligations?

3 The Gemara tries to bring several proofs:

1

The Pasuk says:

כבד את אביך ואת אמך
 כבד את ה' מהונך

A ברייתא compares their Halachos:

מה להלן בחסרון כים
 אף כאן בחסרון כים

Indicating that a parent is supported בן משל בן?

~~X~~

This may refer to
ביטול מלאכה
 His loss of income while he cares for his parents

4 2

ברייתא:

ב' אחים, שני שותפין,
 האב ובנו, הרב ותלמידו

פודין זה לזה מעשר שני
 ומאכילין זה לזה מעשר עני

They may redeem each other's שני מעשר
 They may give each other their מעשר עני

If a son must support his father from his own resources,
 נמצא זה פורע חובו משל עניים?

5 The Gemara answers להעדפה
 He may only use מעשר עני to supply his father with anything beyond his basic needs.
 Nevertheless, אמר רבי יהודה תבא מאירה למי שמאכיל את אביו מעשר עני
 It's not proper to use מעשר עני, because אפילו הכי זילא ביה מילתא
 It is shameful to use צדקה funds for one's father's needs.

5 להעדפה
 He may only use מעשר עני to supply his father with anything beyond his basic needs

Nevertheless,
 אמר רבי יהודה

תבא מאירה
 It's not proper to use מעשר עני

Because
 אפילו הכי זילא ביה מילתא

6 3.
 כדי שיטול ארנקי ויזרקנו לים בפניו ואינו מכלימו
 Even if a parent throws a purse of money into the sea, he should not respond disrespectfully.

Apparently, the Mitzvah applies even at a loss of one's money?

The Gemara answers בראוי לירשו
 רבי אליעזר is referring to a purse owned by the parent.
 Nevertheless, the son has a vested interest in preserving his father's possessions as well, since he is his heir.
 =====

6 3
 established רבי אליעזר the parameters of ואם אב ואם as:

כדי שיטול ארנקי ויזרקנו לים בפניו ואינו מכלימו

Apparently, the Mitzvah applies even at a loss of one's money?

בראוי לירשו

רבי אליעזר is referring to a purse owned by the parent.
 Nevertheless, the son has a vested interest in preserving his father's possessions as well, since he is his heir.

7 The Gemara cites a Braisa that discusses how a son should speak when disagreeing with his parent regarding a Torah matter:
הרי שהיה אביו עובר על דברי תורה
אל יאמר לו
אבא עברת על דברי תורה
One should not tell his father "You have transgressed a Torah law." Similarly,
אל יאמר לו
אבא כך כתוב בתורה
He should not say "This is what the Torah says," because
צעורי קא מצער ליה
He will be hurt, because he is essentially saying that he transgressed. Rather,
אומר לו
אבא
מקרא כתוב בתורה כך
He should inform him of what the Torah says, and he will understand on his own that he transgressed.
=====

7 How a son should speak when disagreeing with his parent regarding a Torah matter

בריייתא:
הרי שהיה אביו עובר על דברי תורה
אל יאמר לו
אבא עברת על דברי תורה
אל יאמר לו
אבא כך כתוב בתורה
Because צעורי קא מצער ליה
אומר לו
אבא מקרא כתוב בתורה כך
He should inform him of what the Torah says and he will understand on his own that he transgressed

8 The Gemara discusses conflicts between כיבוד אב ואם and other Mitzvos:
אבא אומר השקיני מים
ומצוה לעשות
If a parent makes a request, and another Mitzvah also needs to be done;
מניח אני כבוד אבא
ועושה את המצוה
שאני ואבא חייבים במצוה
One should do the Mitzvah, because both he and his father are obligated to perform Mitzvos.

8 Conflicts between כיבוד אב ואם and other Mitzvos:

אבא אומר השקיני מים } ? { ומצוה לעשות
If a parent makes a request and another Mitzvah also needs to be done
מניח אני כבוד אבא
ועושה את המצוה
שאני ואבא חייבים במצוה

9 However, איסי בן יהודה says:
 אם אפשר למצוה
 ליעשות ע"י אחרים
 תיעשה על ידי אחרים
 וילך הוא בכבוד אביו
 If it is possible for someone else to do the Mitzvah, it is
 preferable for him to honor his father and leave the
 Mitzvah to others.
 The Gemara rules
 אמר רב מתנה
 הלכה כאיסי בן יהודה
 The Halachah follows this opinion.
 =====

9
However, איסי בן יהודה says:
**אם אפשר למצוה
 ליעשות ע"י אחרים
 תיעשה על ידי אחרים
 וילך הוא בכבוד אביו**
 אמר רב מתנה
הלכה כאיסי בן יהודה

10 The Gemara cites a Machlokes regarding waiving one's honor:
 אמר רב חסדא
 האב שמחל על כבודו
 כבודו מחול
 A father can waive his son's obligation to honor him.
 However,
 הרב שמחל על כבודו
 אין כבודו מחול
 A Rebbe cannot waive his honor.

10
Waiving one's honor...

<i>רב יוסף אמר:</i>	<i>אמר רב חסדא:</i>
האב שמחל על כבודו כבודו מחול	האב שמחל על כבודו כבודו מחול
אפילו הרב שמחל על כבודו כבודו מחול	הרב שמחל על כבודו אין כבודו מחול

*וה' הולך לפנייהם יומם
 himself served Klal Yisroel*

**הקב"ה עלמא דיליה הוא
 ותורה דיליה הוא
 מחיל ליה ליקריה**

*Similarly,
 תלמיד חכם
 תורה דיליה היא:
 ובתורתו יהגה
 יומם ולילה*

רב יוסף אמר
 אפילו הרב שמחל על כבודו
 כבודו מחול
 A Rebbe can also waive his honor, as the Pasuk says
 וה' הולך לפנייהם יומם
 הקב"ה himself served Klal Yisroel.
 And the Gemara explains:
 הקב"ה עלמא דיליה הוא
 ותורה דיליה הוא
 מחיל ליה ליקריה
 The world and the Torah belong to the "קב"ה, and so he can
 forego His honor. Similarly, a תלמיד חכם
 תורה דיליה היא
 After one toils in Torah, it is considered his, as the Pasuk
 says
 ובתורתו יהגה יומם ולילה

11 Nevertheless, even if a Rebbe waives his honor,
 הידור מיעבד ליה בעו
 A student should still show some honor; as Rashi explains
 לנוע מעט
 כאילו רוצה לעמוד מפניו
 To rise slightly, as if he intends to stand up;

11
*Nevertheless,
 even if a Rebbe waives his honor,*
הידור מיעבד ליה בעו
 לנוע מעט
 כאילו רוצה לעמוד מפניו

12 The Gemara next discusses another מחלוקת regarding
 נשיא שמחל על כבודו
 Whether a Nasi can waive his honor;
 רבי אליעזר holds
 אין כבודו מחול
 רבי יהושע ורבי צדוק hold
 כבודו מחול
 As we find
 אברהם גדול הדור היה
 was the leader of his generation, and the Pasuk
 says
 והוא עומד עליהם
 He served others, even though
 לא נדמו לו אלא לערביים
 He thought they were Arabs.
 Even more so,
 הקב"ה משיב רוחות ומעלה נשיאים
 וכוריד מטר ומצמיח אדמה
 ועורך שולחן לפני כל אחד ואחד
 הקב"ה Himself supports and feeds the entire world!

However, all agree that
 מלך שמחל על כבודו
 אין כבודו מחול
 A king cannot waive his honor, because the Pasuk says
 שום תשים עליך מלך
 שתהא אימתו עליך
 A king must inspire fear.
 =====

12
נשיא שמחל על כבודו
 רבי יפולץ ורבי צדוק: **כבודו מחול**
 רבי אליעזר: **אין כבודו מחול**
אברהם גדול הדור היה
and the Pasuk says
והוא עומד עליהם
even though
לא נדמו לו אלא לערביים
Even more so,
הקב"ה משיב רוחות ומעלה נשיאים
וכוריד מטר ומצמיח אדמה
ועורך שולחן לפני כל אחד ואחד!
However, all agree
מלך שמחל על כבודו
אין כבודו מחול
Because the Pasuk says
שום תשים עליך מלך
שתהא אימתו עליך

13 The Gemara now begins to discuss the obligation to honor elders and sages:
The Pasuk says
מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלקיך
You should rise before the aged, honor the presence of elders, and fear Hashem.

The Gemara cites three interpretations of this Pasuk:

1.
The Gemara says
אין זקן אלא חכם
The term זקן refers to a sage, as the Pasuk says
אספה לי שבעים איש מזקני ישראל
Therefore, we assume that the word שיבה also refers to a חכם, and one is NOT obligated to honor זקן אשמאי
As Rashi explains
אשם רשע ועם הארץ
An ignorant, wicked person, even if he is old.
Also,
ניק וחכים לא
There is no Pasuk that obligates one to stand before a young sage.
As Rashi explains, because the Gemara compares it to זקני ישראל
והתם זקנים וחכמים היו
They were both elders AND sages.

13 The obligation to honor elders and sages...

מפני שיבה תקום
והדרת פני זקן
ויראת מאלקיך

Three interpretations of this Pasuk:

1

The Gemara says

אין זקן אלא חכם

As the Pasuk says

אספה לי שבעים איש מזקני ישראל

Therefore,
we assume that the word זקן
also refers to a חכם:
One is NOT obligated
to honor
זקן אשמאי

Also,
ניק וחכים
לא
Because the Gemara
compares it to זקני ישראל
והתם זקנים וחכמים היו

14 2.
רבי יוסי הגלילי אומר
אין זקן אלא מי שקנה חכמה
A זקן refers to one who acquired wisdom, as the Pasuk says
ה' קנני ראשית דרכו
Therefore, he agrees with the Gemara in that we assume that שיבה also refers to a חכם, and not to זקן אשמאי
However, he disagrees with the Gemara in that the term זקן does obligate honoring זקן, a young sage; because he interprets the word זקן based on the understanding of the word אין זקן אלא מי שקנה חכמה
With no connection to age;

14 2

רבי יוסי הגלילי אומר

אין זקן אלא
מי שקנה חכמה

As the Pasuk says

ה' קנני ראשית דרכו

He agrees that
we assume that the word זקן
also refers to a חכם
and not to
זקן אשמאי

He disagrees that
זקן does obligate
honoring
ניק וחכים

15

3.

איסי בן יהודה אומר
מפני שיבה תקום
אפילו כל שיבה במשמע

Since זקן refers to a חכם, the word שיבה includes ANY elder, even זקן אשמואי. And, the term זקן obligates one to honor even יניק וחכים, a young sage.

The Gemara on דף ל"ג rules
הלכה כאיסי בן יהודה

The Gemara continues discussing the obligations of קימה and הידור in the next Daf.

15

3

איסי בן יהודה אומר

מפני שיבה תקום
אפילו כל שיבה במשמע

זקן

Refers to a
חכם

Even יניק וחכים

שיבה

Includes
ANY elder

Even זקן אשמואי

The Gemara on דף ל"ג rules

הלכה כאיסי בן יהודה